

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vit b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - Ln c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

Bs Tr ng Minh Trí -

T NG QUAN

M c dù đ c can thi p k p th i, v n t n t i m t nhóm nh b nh nhân s c nhi m trùng ti n tri n đ n suy đa c quan, d ng nh kháng i li u pháp thông th ng và có t l t vong r t cao. Nh ng b nh nhân nh v y th ng ít đ c th hi n trong các th nghi m lâm sàng l n. Do đó, thi u b ng ch ng t t cho các chi n l c đi u tr hi u qu . Trong bài vit này, mô t m t cách ti p c n th c t , đã di n đ qu n lý b nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr đ a trên kinh nghi m v nhi m trùng huyết t i m t trung tâm chuyên khoa.

Guidelines Sepsis cung c p m t h ng d n phù h p đ đi u tr cho ph n l n b nh nhân b s c nhi m trùng. Li u pháp kháng sinh phù h p và k p th i, ki m soát m nhi m trùng, li u pháp truy n d ch và thu c v n m ch là đi u tr ch ch t. Tuy nhiên, m t t l nh b nh nhân không đáp ng v i các bi n pháp này và ti n tri n nhanh chóng đ n tình tr ng s c kháng tr và suy đa c quan. Phân nhóm b nh nhân này th ng ít đ c th hi n trong các th nghi m ng u nhiên có đ i ch ng l n nh m đi u tra hi u qu c a các bi n pháp can thi p trong s c nhi m trùng. K t qu là có r t ít b ng ch ng thuy t ph c đ h ng d n đi u tr đ i v i nhóm b nh nhân này.

S c nhi m trùng kháng tr đ c đ nh nghĩa khi có h huy t áp, kèm theo r i lo n ch c năng c quan, c n h tr thu c v n m ch li u cao th ng l n h n 0,5 microgam/kg/phút norepinephrine ho c t ng đ ng. T l t vong lên t i 60%. H n n a, nh ng b nh nhân có nhu c u thu c v n m ch l n h n 1 microgam/kg/phút norepinephrine ho c t ng đ ng mà tình tr ng lâm sàng ti p t c x u đi có t l t vong lên t i 80 - 90%.

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vi t b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

ALBUMIN

Nhu c u d ch ban đ u nh ng b nh nhân này th ng v t quá đáng k tiêu chu n truy n d ch ban đ u đ c khuy n ngh là 30 ml/kg. Th c hành này s d ng d ch tinh th đ ng tr ng đ b sung th tích ban đ u, đ c h ng d n b ng theo dõi cung l ng tim đ ng và siêu âm tim, sau đó là dung d ch Albumin 20% n u c n ph i h i s c d ch liên t c. Trong giai đ o n đ u c a s c n ng, m c tiêu m c Albumin huyết thanh >30 g/l. Albumin duy trì áp l c keo trong huyết t ng và là h đ m cho cân b ng axit-baz . M c dù thi u b ng ch ng thuy t ph c v vi c h i s c b ng albumin, phân tích phân nhóm g m 1121 b nh nhân b s c nhi m trùng trong th nghi m ALBIOS đã ch ng minh t l t v ong gi m. Các nghiê c u khác cũng cho th y tác đ ng có l i. Tuy nhiên, cu c tranh lu n v n ti p t c v vai trò c a albumin trong s c nhi m khu n v i nh ng lo ng i ch y u đ n hi u qu kinh t . Cách ti p c n đ a trên lý do sinh lý, g i ý v l i ích trong các nghiê c u lâm sàng và b ng ch ng h n ch v tác h i liên quan đ n vi c s d ng albumin.

HYDROCORTISON

Vi c s d ng corticosteroid trong s c nhi m trùng đã đ c nghiê c u th ng xuyên. Ng i ta l p lu n r ng đ i u tr b ng steroid làm gi m th i gian s c và th i gian n m khoa h i s c. Các th nghi m ng u nhiên có đ i ch ng l n đã không xác đ nh đ c l i ích s ng sót rõ ràng. Tuy nhiên, tác đ ng có l i ch có th th y đ c c nh ng b nh nhân có m c đ nghiê tr ng c a b nh cao nh t. Truy n hydrocortisone (8mg/gi sau khi tiêm bolus 50mg) cho t t c các b nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr trên c s r ng nh ng b nh nhân này có nhi u kh năng đ c h ng l i nh t và có r t ít b ng ch ng v tác h i. Đ i u này đ c h tr b i k t qu t nghiê c u APPROCHS đ c công b g n đây, trong đó l i ích s ng sót đ c th y ở nhóm b nh nhân s c nhi m trùng có t l t v ong cao (43% so v i 49,1% ở nhóm ch ng). Đ i u này so sánh v i vi c không có s khác bi t v k t qu nghiê c u ADRENAL trong đó t l t v ong quan sát đ c th p h n nhi u (27,9% so v i 28,8% ở nhóm ch ng)

H M C TIÊU MAP

M c dù đã có s n các phân tích h i c u v các bi n s huyết đ ng, m c tiêu MAP truy n th ng là 65 mmHg v n ch a đ c xem xét k l ng b i nhi u th nghi m ng u nhiên có đ i ch ng. Trong m t phân tích t ng h p đ c công b g n đây, m c tiêu huyết áp th p h n không liên

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vi t b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

quan đ n k t qu ngay c nh ng b nh nhân đã b tăng huy t áp t tr c. Các m c tiêu đ c l a ch n riêng l có th phù h p h n các m c tiêu quy đ nh c ng nh c. Có th cho r ng, vi c b o t n ch c năng th n ít quan tr ng h n vì b nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr th ng đã đ c đi u tr thay th th n. H n n a, t i máu n i t ng đã đ c ch ng minh là phù h p v i m c tiêu MAP trên 50 mmHg n u tránh đ c gi m th tích máu i các nhóm b nh nhân đ c ch n. Nh ng b nh nhân tr , ti n s kh e m nh đ c bi t có kh năng ch u đ c huy t áp h th ng th p h n. Do đó, gi m m c tiêu MAP i b nh nhân s c nhi m trùng kháng tr xu ng 50-55 mmHg. Kinh nghi m là, i nh ng b nh nhân đ c ch n không có b nh lý n i s , m c tiêu MAP th p h n này cho phép gi m đáng k nhu c u thu c v n m ch, đ n đ n c i thi n t i máu mô và gi m tình tr ng tăng lactat máu liên quan. Norepinephrine v n là thu c v n m ch đ c l a ch n và tránh s d ng vasopressin, theo kinh nghi m, d ng nh có liên quan đ n vi c tăng nguy c thi u máu c c b ngo i biên và m c treo i b nh nhân b s c nhi m trùng. Dinh d ng s m qua đ ng ru t cũng b tránh i nh ng b nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr dùng thu c v n m ch li u cao; u tiên s d ng dinh d ng qua đ ng tĩn m ch cho đ n khi tình tr ng s c đ c gi i quy t.

GI M THI U THU C AN TH N

Thu c an th n làm tr m tr ng thêm tình tr ng h huy t áp thông qua c ch c tim và giãn m ch h th ng. Dòng ch y vi tu n hoàn c ũng có th b suy gi m. Các h ng đ n hi n t i đ xu t gi m thi u thu c an th n i b nh nhân th máy b nhi m trùng huy t. Tuy nhiên, kinh nghi m c a chúng tôi là cách ti p c n này không ph i lúc nào c ũng đ c tuân th . B nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr th ng b gi m ý th c do b nh não nhi m trùng, và do đó yêu c u v thu c an th n có th th m chí còn th p h n so v i nhóm b nh nhân nhi m trùng huy t i ICU nói chung. H n n a, s chuy n hoá gan b thay đ i và đ thanh th i i th n gi m có th đ n đ n tích t thu c an th n i b nh nhân s c. S t i máu có th đ c c i thi n b ng cách s d ng midazolam li u th p thay vì propofol. Tuy nhiên, tình tr ng mê s ng, tích lu và th i gian tác d ng có th h n ch tác d ng c a vi c truy n benzodiazepine lâu dài. Khi c n dùng thu c an th n, chi n l c đ u tiên là s d ng ch đ đi u tr ch y u d a trên k t h p thu c gây nghi n v i propofol li u th p đ c đi u ch nh theo đ i m an th n.

B SUNG THIAMINE VÀ VITAMIN C

Vitamin C là m t ch t thi t y u hoà tan trong n c mà c th không t t ng h p đ c. Nó có đ c tính ch ng oxy hóa m nh m và có ch c năng nh m t enzyme quan tr ng trong quá trình sinh t ng h p catecholamine n i sinh và vasopressin. Đ ng th i c ũng tăng c ng c ch b o v b ng cách c i thi n kh năng mi n d ch c a đ i th c bào và t bào T. M c đ vitamin C v n c c k th p i nh ng b nh nhân b b nh n ng m c dù đ c b sung th ng xuyên. Đi u này

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vi t b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

càng tr nên tr m tr ng h n nh ng b nh nhân b sơ c nhi m trùng, n i tình tr ng thi u vitamin C x y ra ph bi n m c dù đã đ c b sung đ t m c tiêu thông qua dinh đ ng đ ng ru t ho c tĩn m ch. Trong nghiên c u giai đ o n I, vitamin C tiêm tĩn m ch li u cao làm gi m suy n i tĩn và gi m các ch s marker viêm trong nhi m khu n huy t mà không có tác đ ng ph nào đ c báo cáo. Nh ng nghiên c u khác đã đ c báo cáo gi m đáng k nhu c u thu c v n m ch khi b sung vitamin C qua đ ng tĩn m ch. Các th nghi m ti p theo đang đ c ti n hành. Vi c b sung vitamin C qua đ ng tĩn m ch trong sơ c nhi m trùng đ a trên c s khoa h c và đ ng nh là m t bi n pháp can thi p an toàn và h u ích.

Vitamin B1 (thiamin) là vitamin tan trong n c có vai trò thi t y u trong chuy n hóa carbohydrate và s n xu t năng l ng. Thi u thiamine tuy t đ i ho c t ng đ i th ng g p b nh nhân sơ c nhi m trùng. S thi u h t này có th bi u hi n đ i đ ng nhi m toan lactic không gi i thích đ c nh v n không đ c phát vì vi c đo transketolase h ng c u th ng quy hi m khi có s n và th ng r t t n kém. Vi c b sung thiamine qua đ ng tĩn m ch đã đ c ch ng minh là gi m n ng đ lactate và t l t vong. H n n a, vi c b sung thiamine qua đ ng tĩn m ch cũng có th làm gi m nhu c u đi u tr thay th th n và c i thi n ch c năng th n b nh nhân sơ c nhi m trùng.

Đ U TR KHÁNG SINH B TR

Ngoài kháng sinh ph r ng, s đ ng clindamycin cho b nh nhân b sơ c nhi m trùng kháng tr cho đ n khi các xét nghi m vi sinh lo i tr ho c ch c năng các c quan n đ nh. Đây là m t bi n pháp r ti n và đ ti p c n v i hi u qu đã đ c ch ng minh trong h i ch ng sơ c nhi m đ c. M c dù đ c khuy n ngh trong m t s h ng đ n, clindamycin th ng đ c cân nh c ch đ nh mu n.

GLOBULIN MI N D CH (IVIG)

Đ u tr b ng IVIG b nh nhân sơ c nhi m trùng đã đ c đ xu t trong nhi u th p k . Có nhi u b ng ch ng sinh h c v tác đ ng mi n đ ch có l i c a IVIG b nh nhân b sơ c nhi m trùng qua trung gian đ c t . Tuy nhiên, tài li u v n còn mâu thu n, v i m t s phân tích tĩn h p không ch ng minh đ c k t qu c i thi n. M c dù các h ng đ n hi n t i khuy n cáo không nên s đ ng IVIG th ng quay trong sơ c nhi m trùng nh ng c n ph i th a nh n r ng c n có thêm các th nghi m. B t đ u đi u tr b ng IVIG theo kinh nghi m cho nh ng b nh nhân có tình tr ng sơ c nhi m trùng dai đ ng th phát do nghi ng sinh đ c t nh liên c u khu n nhóm A (1g/kg vào ngày 1, sau đó 0,5 g/kg vào ngày 2 và 3) ho c Staphylococcus Aureus (2g/kg vào

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vi t b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

ngày 1, l p l i vào ngày th 3 n u không c i thi n)

LEVOSIMENDAN

B nh c tim nhi m trùng đ n đ n tình tr ng cung l ng tim th p t ng đ i ph bi n nh ng b nh nhân b s c nhi m trùng kháng tr . Siêu âm tim sàng l c xác đ nh nh ng b nh nhân b suy gi m ch c năng c tim t trung bình đ n n ng và có th lo i tr các nguyên nhân tim m ch nguyên phát. Dobutamin th ng đ c s d ng trong tr ng h p này, nh ng vi c làm tr m tr ng thêm tình tr ng nh p tim nhanh hi n t i và tăng tiêu th oxy c a c tim đã h n ch tính h u ích c a nó. Ngoài ra, có th c i thi n ch c năng tim b ng cách s d ng levosimendan k t h p v i vi c duy trì n ng đ canxi ion l n h n 1,2 mmol/l. M c dù th nghi m LeoPARDS không tìm th y l i ích c a levosimendan b nh nhân nhi m khu n huy t, nh ng r t khó đ ngo i suy nh ng phát hi n này cho m t phân nhóm b s c kháng tr . Ch 10% b nh nhân đ c nghiên c u có b ng ch ng v tình tr ng cung l ng tim th p và t l t vong th p h n nhi u so v i đ ki n phân nhóm này. Ho t đ ng nghiên c u này s d ng Levosimendan cho nh ng b nh nhân có đ c đ i m siêu âm tim b suy gi m ch c năng tâm thu th t trái t trung bình đ n n ng và suy gi m t i máu c quan đích.

EPOPROSTENOL VÀ HEPARIN

Prostacyclin tiêm tĩnh m ch có tác đ ng có l i đ i v i dòng ch y vi tu n hoàn. Nó đã đ c ch ng minh là làm tăng kh năng cung c p oxy nh ng b nh nhân nguy k ch và đ o ng c tình tr ng thi u máu c c b chi ngo i biên sau dùng thu c v n m ch li u cao trong s c nhi m trùng. Vi c s d ng r ng rãi h n c a nó th ng b h n ch do lo ng i v vi c làm tr m tr ng thêm tình tr ng h huy t áp; các thu c giãn m ch khác nh nitrat đ c các trung tâm khác s d ng. Kinh nghi m là các bi n ch ng thi u máu c c b ngo i vi s gi m đi và hi m khi g p ph i tình tr ng r i lo n huy t đ ng n u truy n r t ch m prostacyclin đ c chu n đ . Trong b i c nh đông máu n i m ch lan t a và nghi ng huy t kh i vi mô c quan đích, và khi không có ch ng ch đ nh tuy t đ i, b t đ u truy n heparin tĩnh m ch li u th p (t c đ 250 - 500 UI/h).

LI U PHÁP THAY TH N

M c dù nghiên c u IVOIRE không xác đ nh đ c l i ích s ng sót c a l c máu th tích l n so v i li u tiêu chu n, nh ng trong s c nhi m trùng kháng tr , b t đ u l c máu s m v i li u 40-60

Sơ c nhi m trùng kháng tr : Cách ti p c n th c t

Vi t b i Biên t p viên

Ch nh t, 28 Tháng 7 2024 20:17 - L n c p nh t cu i Th hai, 29 Tháng 7 2024 08:23

ml/kg/gi . Đi u này t o đi u ki n thu n l i cho vi c ki m soát nhi t đ nhanh chóng và đi u ch nh tình tr ng nhi m toan chuy n hoá, theo kinh nghi m, góp ph n làm gi m nhu c u thu c v n m ch và c i thi n cung l ng tim. Ph i tính đ n vi c b sung li u l ng kháng sinh bù đ p thích h p và b sung vitamin/nguyên t vi l ng. Có th đi u ch nh tình tr ng nhi m toan chuy n hoá b ng natri bicarbonat, nh ng đi u này có nguy c đ n đ n vi c truy n đ ch nhi u h n và quá t i natri, c hai đ u có th tránh đ c b ng li u pháp thay th th n.

TIM PH I NHÂN T O NGOÀI C TH

nh ng b nh nhân đ c l a ch n k càng b s c nhi m trùng kháng tr (th ng trong b i c nh suy hô h p n ng), công ngh oxy hóa màng ngoài c th h tr hô h p và/ho c tim s đ t đ c s n đ nh và t o ra th i gian đ các bi n pháp can thi p đi u tr đ c mô t trên có tác đ ng. L i ích c a oxy hóa màng ngoài c th bao g m c i thi n vi c cung c p oxy, gi m áp l c trong l ng ng c do gi m yêu c u th máy. c i thi n đ thanh th i CO₂, cân b ng acid-base và c i thi n cung l ng tim. M t nghi n c u g n đây đã báo cáo k t qu lâm sàng tích c c khi s đ ng ph ng pháp này.

T NG K T

Vi c qu n lý s c nhi m khu n kháng tr v n còn vô cùng khó kh n. Khi các bi n pháp can thi p thông th ng không mang l i s c i thi n thì c n ph i có m t cách ti p c n khác s đ ng các chi n l c th c đ ng. Nhi u bi n pháp can thi p mô t đây đã đ c ch ng minh là h p lý v m t sinh h c nh ng thi u b ng ch ng thuy t ph c. Tuy nhiên, nhi u nghi n c u v n ch a đ c nghi n c u trong b i c nh s c nhi m trùng kháng tr . H u h t các chi n l c này có th ti p c n r ng rãi và s n có ph n l n các đ n v . Cách ti p c n riêng bi t có th giúp đ t đ c s n đ nh v huy t đ ng và đ y lùi tình tr ng ti n tri n x u đi n nhóm b nh nhân nguy k ch có t l t vong r t cao này.

Ng u n: Refractory septic shock: our pragmatic approach - [Prashanth Nandhabalan](#) , [Nicholas Ioannou](#) , [Christopher Meadows](#) , and [Duncan Wyncoll](#)